

**AMALAN ASAS KEUSAHAWANAN OLEH MEKANIK BUMIPUTERA
LUAR BANDAR DI SEKITAR KULAIJAYA DAN BENUT, PONTIAN
DALAM MEMAJUKAN PERNIAGAANNYA**

NOR ISMADEE BIN ISMAIL

UNIVERSITI TEKNOLOGI MALAYSIA

**AMALAN ASAS KEUSAHAWANAN OLEH MEKANIK BUMIPUTERA
LUAR BANDAR DI SEKITAR KULAIJAYA DAN BENUT, PONTIAN
DALAM MEMAJUKAN PERNIAGAANNYA**

NOR ISMADEE BIN ISMAIL

**Tesis Ini Dikemukakan Sebagai Memenuhi Syarat Penganugerahan
Ijazah Sarjana Pendidikan (Teknik Dan Vokasional)**

**Fakulti Pendidikan
Universiti Teknologi Malaysia**

2010

DEDIKASI

Dengan Nama Allah Yang Maha Pemurah Lagi Maha Mengasihani.

Sekalung Budi...

Ayahanda Tuan Hj. Ismail bin Badron

Bonda Puan Hjh. Asmah bte Hj. Yusof

Isteri Puan Rosnita bt. Salleh

Anakanda Noor Haziqah

Anakanda Nur Hidayah

Anakanda Muhammad Hazim

Adik-adik tersayang

Sahabat-sahabat.

Segala jasa baik dan kerjasama daripada anda semua akan saya kenang sampai bila-bila. Semoga Allah S.W.T. mencucuri rahmatNya ke atas anda sekalian.

PENGHARGAAN

Dengan Nama Allah Yang Maha Pemurah Lagi Maha Mengasihani.

Alhamdulillah segala puji bagi Mu Allah dan Selawat serta salam ke atas Junjungan Besar kita, Nabi Muhammad S.A.W. Di atas perkenan Yang Maha Esa dan kekuatan yang diberikan olehNya, maka dengan rahmat dan inayahNya, projek ini berjaya disiapkan bagi memenuhi penganugerahan Ijazah Sarjana Pendidikan (Teknik dan Vokasional), Universiti Teknologi Malaysia.

Jutaan terima kasih dan setinggi-tinggi penghargaan ditujukan kepada penyelia, Dr. Muhammad Sukri bin Saud atas nasihat, bimbingan dan sokongan yang diberikan sepanjang tempoh penyelidikan laporan projek ini sehingga kertas projek ini dapat disiapkan.

Ucapan setinggi-tinggi terima kasih juga ditujukan kepada pihak Fakulti Pendidikan UTM, semua mekanik bumiputera di sekitar daerah Kulaijaya, Pontian, dan sahabat-sahabat seperjuangan di atas sumbangan ilmu dan sokongan yang diberikan. Terima kasih semua.

Segala jasa baik dan kerjasama daripada anda semua akan saya kenang sampai bila-bila. Semoga Allah S.W.T. mencucuri RahmatNya ke atas anda sekalian.

ABSTRAK

Perniagaan merupakan satu kegiatan yang sangat penting dalam sesebuah masyarakat dan banyak memberi kesan kepada kehidupan manusia. Sejak dahulu lagi, perkembangan yang berlaku dalam masyarakat telah memperlihatkan kepada kita pelbagai bentuk perniagaan iaitu dari perniagaan yang berbentuk pertukaran barangan hinggalah kepada perniagaan antarabangsa. Kajian yang berbentuk deskriptif ini bertujuan untuk mengenalpasti amalan asas keusahawanan oleh mekanik bumiputera luar bandar di sekitar Kulaijaya dan Benut, Pontian dalam memajukan perniagaannya. Bagi mengkaji isu ini, sebanyak enam persoalan kajian telah dibentuk iaitu bagi mengenal pasti sama ada mekanik bumiputera luar bandar meningkatkan ilmu dalam bidang mekanik, pengurusan kewangan yang sistematik, membuat promosi kepada pelanggan, penyediaan tempat yang sesuai, memberi layanan yang baik kepada pelanggan dan tahap amalan asas keusahawanan mengikut pengalaman berniaga. Sampel kajian yang digunakan dalam kajian ini adalah seramai 28 orang mekanik bumiputera luar bandar di sekitar Kulaijaya dan Benut, Pontian. Data-data kajian diperolehi melalui soal selidik dan dianalisis menggunakan statistik deskriptif. Statistik frekuensi, min dan sisihan piawai serta rank digunakan untuk melaporkan data deskriptif. Kajian mendapati bahawa penyediaan tempat yang sesuai adalah merupakan amalan utama oleh mekanik bumiputera luar bandar dalam memajukan perniagaan. Kajian ini juga mendapati amalan asas keusahawanan mekanik bumiputera mengikut pengalaman berniaga berada pada paras yang tinggi kecuali mekanik yang mempunyai pengalaman berniaga 1 hingga 3 tahun masih lagi sederhana amalan asas keusahawanan dalam menguruskan kewangan secara sistematik. Sehubungan itu, beberapa cadangan telah dikemukakan serta cadangan bagi kajian lanjutan.

ABSTRACT

Business is a very important activity in a community and affect the lives of many people. Over the years, developments in the community has shown us various forms of businesses, from businesses in the form of exchange of goods through to international business. This descriptive study aimed to identify the basic practices of indigenous entrepreneurship by mechanics of rural areas around Kulaijaya and Benut, Pontian in advancing its business. To investigate this issue, six research questions that have been formed to determine whether mechanics of rural indigenous knowledge in improving the mechanical, systematic financial management, creating campaigns for clients, providing a suitable place, providing a good service to customers and the basic practices of entrepreneurship by business experience. The study sample used in this study were 28 mechanics in the rural indigenous around Kulaijaya and Benut, Pontian. The data were collected through questionnaires and analyzed using descriptive statistics. Frequency statistics, mean and standard deviation, and rank is used to report the data descriptively. The study found that providing an appropriate place is the key practices of indigenous rural mechanics in the development business. The study also found that the basic practices of indigenous entrepreneurship by mechanical business experience at high levels unless mechanic who has experience of dealing 1 to 3 years is still the basis of simple entrepreneurial practices in financial management systematically. In this regard, several recommendations were made and suggestions for further research.

KANDUNGAN

BAB	PERKARA	MUKA SURAT
	PENGESAHAN PENYELIA	
	JUDUL	i
	PENGAKUAN	ii
	DEDIKASI	iii
	PENGHARGAAN	iv
	ABSTRAK	v
	ABSTRACT	vi
	KANDUNGAN	vii
	SENARAI JADUAL	xi
	SENARAI RAJAH	xiii
	SENARAI SINGKATAN	xiv
	SENARAI LAMPIRAN	xv
 1	 Pengenalan	
	1.1 Pengenalan	1
	1.2 Latar Belakang Masalah	3
	1.3 Pernyataan Masalah	7
	1.4 Objektif Kajian	8
	1.5 Persoalan Kajian	9
	1.6 Kepentingan Kajian	10
	1.7 Kerangka Teori Kajian	11
	1.8 Batasan Kajian	12
	1.9 Definisi Istilah	13

	1.9.1 Mekanik	13
	1.9.2 Kemahiran	13
	1.9.3 Keusahawanan	13
	1.9.4 Bumiputera	14
	1.9.5 Perniagaan	14
	1.9.6 Pengurusan Kewangan	15
	1.9.7 Promosi	16
	1.9.8 Tempat Perniagaan	16
	1.9.9 Layanan Yang Baik	16
2	SOROTAN PENULISAN	17
	2.1 Pendahuluan	17
	2.2 Model Kajian	20
	2.2.1 Model HRD Practice MacLagan (1989)	20
	2.3 Model Asas Proses Keusahawanan	21
	2.4 Pengetahuan Keusahawanan	22
	2.5 Kemahiran Keusahawanan	23
	2.6 Budaya Keusahawanan	25
	2.7 Ciri-ciri Keusahawanan	25
	2.8 Elemen Penting Kejayaan Usahawan	27
	2.9 Faktor Kejayaan dan Kegagalan Perniagaan	28
	2.10 Konsep dan Amalan Asas Keusahawanan Dalam Memajukan Perniagaan	29
	2.10.1 Ilmu Dalam Bidang Mekanik	29
	2.10.2 Pengurusan Kewangan	30
	2.10.3 Promosi / Pengiklanan	31
	2.10.4 Penyediaan Tempat Yang Sesuai	32
	2.10.5 Layanan Yang Baik	32
	2.10.6 Pengalaman Berniaga	33

3	METODOLOGI KAJIAN	34
	3.1 Pengenalan	34
	3.2 Reka Bentuk Kajian	34
	3.3 Populasi Kajian	35
	3.4 Persampelan	36
	3.5 Instrumen Kajian	37
	3.6 Prosedur Kajian	40
	3.7 Kaedah Analisis Data	42
	3.8 Kesimpulan	45
4	ANALISIS DATA	46
	4.1 Pengenalan	46
	4.2 Keputusan dan Analisa Bahagian A	47
	4.2.1 Umur	48
	4.2.2 Pengalaman Berniaga	48
	4.2.3 Kelulusan pendidikan tertinggi	49
	4.2.4 Modal permulaan perniagaan	50
	4.2.5 Bilangan pekerja	50
	4.3 Keputusan dan Analisa Bahagian B	51
	4.3.1 Keputusan persoalan kajian 1	52
	4.3.2 Keputusan persoalan kajian 2	54
	4.3.3 Keputusan persoalan kajian 3	56
	4.3.4 Keputusan persoalan kajian 4	57
	4.3.5 Keputusan persoalan kajian 5	58
	4.4 Rumusan	60
	4.4.1 Keputusan kajian berdasarkan persoalan kajian 6	61

5	RUMUSAN, PERBINCANGAN, DAN CADANGAN	63
5.1	Ringkasan	63
5.2	Rumusan Kajian	64
5.2.1	Rumusan Analisa Latar Belakang Responden	64
5.2.2	Rumusan Persoalan Kajian	65
5.3	Perbincangan	66
5.3.1	Ilmu Dalam Bidang Mekanik	66
5.3.2	Pengurusan Kewangan Yang Sistemik	67
5.3.3	Penyediaan Tempat Yang Sesuai	68
5.3.4	Promosi Perniagaan	68
5.3.5	Layanan yang baik terhadap pelanggan	69
5.4	Cadangan	69
5.5	Cadangan untuk kajian lanjutan	71
5.6	Penutup	71
	RUJUKAN	73
	LAMPIRAN A-D	

SENARAI JADUAL

BIL	TAJUK JADUAL	MUKA SURAT
1.1	Susunan Min mengikut persepsi usahawan : Kemahiran keusahawanan yang dianggap paling penting dan keupayaan usahawan melaksanakannya	4
1.2	Skor Min keupayaan usahawan bumiputera untuk melaksanakan kemahiran perakaunan dan pemasaran yang kritikal.	5
3.1	Mekanik Bumiputera Luar Bandar di Sekitar Kulaijaya	36
3.2	Mekanik Bumiputera Luar Bandar di Sekitar Pontian	36
3.3	Pengkelasan Skala Likert Lima Mata	38
3.4	Pembahagian Item Bahagian B	38
3.5	Pengkelasan Berdasarkan Skor Min	43
3.6	Ringkasan Jadual Statistik yang digunakan	44
4.1	Taburan Responden Mengikut Umur	48
4.2	Pengalaman Berniaga	48
4.3	Kelulusan Pendidikan Tertinggi	49
4.4	Modal permulaan perniagaan	50
4.5	Bilangan Pekerja	50
4.6	Keputusan kajian berdasarkan persoalan kajian 1	52
4.7	Keputusan kajian berdasarkan persoalan kajian 2	54
4.8	Keputusan kajian berdasarkan persoalan kajian 3	56
4.9	Keputusan kajian berdasarkan persoalan kajian 4	57
4.10	Keputusan kajian berdasarkan persoalan kajian 5	58
4.11	Analisa Keseluruhan Dapatan Persoalan Kajian Mengikut Purata Min	60

4.12	Kedudukan Pembolehubah Selepas Analisa Mengikut Purata Min	61
4.13	Analisis Min amalan asas keusahawanan yang dilakukan oleh mekanik bumiputera dalam memajukan perniagaannya mengikut pengalaman berniaga	61

SENARAI RAJAH

BIL	TAJUK	MUKA SURAT
1.1	Model Kerangka Input, Proses, Output, Hasil	11
2.1	Model Asas Proses Keusahawanan Barringer & Ireland (2006)	21
2.2	Layanan Terhadap Pelanggan	33
3.1	Prosedur Kajian	41

SENARAI SINGKATAN

BPMB	-	Bank Pembangunan Malaysia Berhad
DEB	-	Dasar Ekonomi Baru
DPM MJ	-	Dewan Perniagaan Melayu Malaysia Johor
GABEM	-	Gagasan Badan Ekonomi Melayu
GABEX	-	<i>Gabem Academy of Business Excellence</i>
IKM	-	Institut Kemahiran Mara
MAA	-	Malaysian Automotive Association
MARA	-	Majlis Amanah Rakyat
MECD	-	Kementerian Pembangunan Usahawan dan Koperasi
MITI	-	Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri
MPPB	-	Masyarakat Perdagangan dan Perindustrian Bumiputera <i>Necessary Skills</i>
PIPB	-	Pelan Induk Pembangunan Bumiputera
PMR	-	Penilaian Menengah Rendah
PNS	-	Perbadanan Nasional Berhad
PROTIF	-	Persatuan Pengusaha Automotif Bumiputera Negeri Johor
PUNB	-	Perbadanan Usahawan Nasional Berhad
RMK-9	-	Rancangan Malaysia Kesembilan
SCANS	-	<i>Secretary of Labor Lynn martin's Commission on Achieving</i>
SKM	-	Suruhanjaya Koperasi Malaysia
SPM	-	Sijil Pelajaran Malaysia
SPMV	-	Sijil Pelajaran Malaysia Vokasional
SPSS	-	<i>Statistic Package for Social Sciences</i>
SRP	-	Sijil Rendah Pelajaran
STPM	-	Sijil Tinggi Pelajaran Malaysia
TEKUN	-	Tabung Ekonomi Kumpulan Usaha Niaga
UPSR	-	Ujian Penilaian Sekolah Rendah

SENARAI LAMPIRAN**LAMPIRAN****TAJUK**

A	Jadual Populasi dan Sampel
B	Borang Soal Selidik
C	Surat Pengesahan Status Pelajar
D	Pengesahan Instrumen Kajian

BAB I

PENGENALAN

1.1 Pendahuluan

Perniagaan merupakan satu kegiatan yang sangat penting dalam sesebuah masyarakat dan banyak memberi kesan kepada kehidupan manusia. Sejak dahulu lagi, perkembangan yang berlaku dalam masyarakat telah memperlihatkan kepada kita pelbagai bentuk perniagaan iaitu dari perniagaan yang berbentuk pertukaran barangan hinggalah kepada perniagaan antarabangsa. Sabri Hussin (2005), mentakrifkan perniagaan sebagai pertukaran barang atau perkhidmatan dengan wang atau alat pertukaran lain, bertujuan untuk mendapat keuntungan atau sebarang bentuk faedah.

Perniagaan, perdagangan atau istilah-istilah yang seumpama, kerap kali disebutkan di dalam Al-Quran. Antaranya ialah:

"Hai orang-orang yang beriman, janganlah kamu saling memakan harta sesamamu dengan jalan yang batil kecuali dengan jalan perniagaan."

(Surah An-Nisa' 4:29)

Dunia perniagaan pada masa kini adalah sangat mencabar berbanding masa lalu. Perubahan yang sering berlaku terhadap ekonomi, politik, sosio budaya, teknologi, persaingan dan sebagainya telah mewujudkan suatu bentuk tekanan dalam bidang perniagaan. Bagi menangani keadaan ini dan bagi memastikan pertumbuhan sesebuah syarikat itu terus terjamin, suatu bentuk pengurusan yang bersistematik untuk

mengenali pasti masalah dan peluang serta memerhatikan perubahan persekitaran yang wujud adalah sangat diperlukan.

Mekanik bumiputera yang membuka perniagaan mereka sendiri tidak kira sama ada di bandar mahupun di luar bandar juga dikategorikan sebagai usahawan. Keusahawanan menurut Arnida *et al.* (2009), sebagai suatu kebolehan atau kemampuan untuk mengesan dan merebut peluang perniagaan, mengusahakan perniagaan tersebut, membuat pembaharuan serta pengubahsuaian yang berfaedah untuk menjamin kejayaan perniagaan bagi kepentingan diri sendiri dan masyarakat. Zafir Mohd Makhbul dan Fazilah Mohammad Hasun (2003), berpendapat bahawa keusahawanan dan pembentukan urusan niaga baru penting bagi mencipta dan mengekalkan ekonomi yang sihat kerana ia mencipta peluang-peluang pekerjaan baru, menambah keupayaan eksport negara dan pertumbuhan ekonomi.

Pengurusan bagi sesebuah perniagaan itu tidak berdiri dengan sendirinya. Ini adalah kerana dalam sesebuah perniagaan terdapat empat fungsi utama yang peranannya saling berkait antara satu sama lain bagi melancarkan perjalanannya. Fungsi-fungsi tersebut ialah pemasaran, kewangan, sumber manusia dan pengeluaran atau perkhidmatan. Sesebuah perniagaan itu akan mencapai kejayaan sekiranya semua fungsi atau aspek perniagaan seperti yang dinyatakan dikendalikan dengan betul dan teratur dari peringkat operasi sehinggalah ke peringkat strategik. Kesemuanya harus dijalankan dengan baik dan berkesan serta memerlukan pengetahuan dan pengalaman (Sabri, 2005).

Di dalam Rancangan Malaysia Kesepuluh (2011-2015) melalui teras strategik ketiga : pembangunan Sosio-Ekonomi secara inklusif di dalam perkara 55 untuk memperkasakan agenda pembangunan bumiputera, lima inisiatif strategik telah dikenalpasti untuk dilaksanakan, antaranya ialah meningkatkan pemilikan ekuiti bumiputera melalui penginstitusian, mempertingkatkan pemilikan hartanah bumiputera, menambahbaik program pembangunan kemahiran dan keusahawanan serta pembiayaan melalui pelbagai agensi pembangunan bumiputera, membangunkan tenaga profesional bumiputera secara lebih tuntas, dan menubuhkan satu majlis peringkat tertinggi untuk merancang, menyelaraskan dan memantau pelaksanaan agenda pembangunan bumiputera.

Dalam usaha membantu usahawan bumiputera seperti mekanik kenderaan ini, pelbagai agensi di bawah Kementerian Pembangunan Usahawan dan Koperasi (MECD) serta kementerian – kementerian lain yang berkaitan dengan program pembangunan keusahawanan serta pihak institusi kewangan dan bank, pelbagai skim pembiayaan dan geran disediakan untuk usahawan memulakan dan seterusnya menjalankan perniagaan mereka. Bagi skim pembiayaan pinjaman, Kementerian Pembangunan Usahawan dan Koperasi (MECD), telah memperuntukan sebanyak RM 1.33 billion dalam tempoh Rancangan Malaysia Kesembilan (RMK Ke-9) kepada agensi-agensi di bawahnya seperti Majlis Amanah Rakyat (MARA), Tabung Ekonomi Kumpulan Usaha Niaga (TEKUN), SME Bank, Bank Rakyat, Perbadanan Nasional Berhad (PNS), Suruhanjaya Koperasi Malaysia (SKM), dan Bank Pembangunan Malaysia Berhad (BPMB) untuk menyediakan pelbagai pinjaman perniagaan.

Oleh yang demikian, kajian ini memfokuskan kepada mekanik kaum bumiputera yang memiliki sendiri bengkel membaiki kenderaan di kawasan luar bandar sama ada di kampung-kampung atau di felda-felda.

1.2 Latar Belakang Masalah

Perkhidmatan baik pulih kenderaan merupakan satu bidang yang telah diceburi secara komersial oleh masyarakat pelbagai kaum di Malaysia masa kini. Ianya telah dijadikan satu bidang kerjaya dalam perniagaan. Perniagaan yang ditubuhkan berasaskan kepada baik pulih kenderaan kebiasaannya mendapat sambutan yang menggalakkan daripada pelanggan. Oleh itu, seseorang mekanik perlulah melengkapkan diri dengan pengetahuan dan kemahiran yang secukupnya untuk menangani masalah yang dinyatakan oleh pelanggan.

Menurut laporan kajian yang telah dijalankan oleh Zaidatol dan Habibah (2004), menyatakan bahawa usahawan bumiputera mempunyai kemahiran yang sederhana tinggi dalam aspek pengurusan tetapi hanya mempunyai kebolehan yang sederhana rendah dalam melaksanakan kemahiran keusahawanan berkaitan dengan

pemasaran dan kewangan. Keupayaan untuk melaksanakan kemahiran tersebut adalah sederhana rendah bagi lebih daripada 50 % usahawan. Menurut Zaidatol dan Habibah (2004) lagi, usahawan mempunyai asas pendidikan dan latihan yang sederhana dalam bidang perniagaan peluang untuk mengikuti latihan perlu ditingkatkan terutama untuk mempelajari dengan mendalam aspek kewangan dan pemasaran yang dianggap penting untuk terus berjaya. Pendidikan yang diterima masih belum mencukupi walaupun secara amnya usahawan bumiputera telah lama menceburi dalam bidang perniagaannya. Berikut adalah antara dapatan dari hasil kajian yang telah dijalankan oleh Zaidatol dan Habibah (2004) terhadap keupayaan usahawan bumiputera melaksanakan kemahiran keusahawanan :-

Jadual 1.1 : Susunan Min mengikut persepsi usahawan : Kemahiran keusahawanan yang dianggap paling penting dan keupayaan usahawan melaksanakannya.

Bil	Susunan Kemahiran	Kepentingan Kemahiran	Keupayaan usahawan melaksanakan kemahiran
1.	Membentuk kemahiran mengurus	4.69	3.69
2.	Membentuk hubungan manusia yang baik	4.67	3.92
3.	Mengemas kini rekod kewangan	4.60	3.75
4.	Menentukan keperluan pelanggan	4.60	3.90
5.	Mengira untung kasar dan bersih	4.56	3.86
6.	Membentuk kemahiran komunikasi secara lisan dan tulisan	4.54	3.81
7.	Memotivasi pekerja	4.54	3.58
8.	Melatih pekerja	4.53	3.71
9.	Menilai pelanggan	4.50	3.61
10.	Mencari peluang keuntungan baru	4.49	3.69

(Sumber : Zaidatol dan Habibah, 2004)

NB : Skala untuk kepentingan kemahiran

5 = sangat penting   1 = tidak penting

Skala untuk keupayaan melaksanakan kemahiran

5 = sangat berkeupayaan   1 = tidak berkeupayaan

Jadual 1.2 : Skor Min keupayaan usahawan bumiputera untuk melaksanakan kemahiran perakaunan dan pemasaran yang kritikal.

Bil	Kemahiran	Skor Min keupayaan	Frekuensi Kurang keupayaan
1.	Mengutip akaun boleh terima	2.54	44 (61%)
2.	Menjalankan kajian pasaran	3.10	44 (61%)
3.	Menentukan arah aliran produk	3.21	42 (58%)
4.	Menyediakan laporan kewangan	3.29	43(60%)
5.	Menentukan kekuatan dan kelemahan persaingan	3.37	38(53%)
6.	Menyediakan penyata akaun tunai	3.42	37(51%)
7.	Memilih bakal pembekal	3.44	31(43%)
8.	Menyediakan rancangan pemasaran	3.44	39(54%)
9.	Mentafsir laporan kewangan	3.46	39(54%)
10.	Menyediakan belanjawan pengendalian	3.50	36(51%)

(Sumber : Zaidatol dan Habibah, 2004)

Nota : (1) Frekuensi dikira dengan menjumlahkan skor keupayaan di tahap sederhana, rendah dan terendah. Hanya 50% ke atas diambil kira untuk jadual ini.

(2) Skala untuk keupayaan melaksanakan kemahiran
5 = sangat berkeupayaan   1 = tidak berkeupayaan

Manakala Norashidah *et al.* (2009), di dalam kajiannya terhadap konsep kesediaan keusahawanan telah menyatakan beberapa dapatan daripada kajiannya, iaitu :-

- a. kemahuan usahawan untuk menceburi bidang keusahawanan dipengaruhi oleh elemen kerohanian yang berkaitan dengan keusahawanan. Ini ialah berkaitan dengan kepercayaan dan latar belakang budaya iaitu pegangan agama dan nilai.
- b. usahawan mempunyai kebolehan pemikiran keusahawanan iaitu kebolehan analisis persekitaran, menjana idea, berfikiran kreatif, dan mempunyai kepekaan pasaran.
- c. usahawan mempunyai kesediaan daripada aspek kemahiran vokasional dan pengetahuan keusahawanan dalam bidang yang diceburi dan boleh menguruskan perniagaan serta menguasai kemahiran kefungsiian seperti pemasaran.

Sesuatu perniagaan, jika diuruskan dengan baik akan memperolehi pulangan yang lumayan. Menurut Mohd Fauzi Hj. Yaacob (1981), sebahagian besar daripada peniaga Melayu adalah sebenarnya *chandler* iaitu satu golongan peniaga yang menjalankan perniagaan secara kecil-kecilan dan kekal di peringkat itu walaupun sudah sekian lama bergiat di dalam lapangan itu.

Dasar Ekonomi Baru (DEB) telah diperkenalkan pada tahun 1971 hingga tahun 1990. Dasar ini menggunakan serampang dua mata bagi mencapai matlamat untuk membasmi kemiskinan dan penyusunan semula masyarakat majmuk di Malaysia. Di antara strategi dalam menyusun semula masyarakat ialah pembentukan sebuah Masyarakat Perdagangan dan Perindustrian Bumiputera (MPPB) supaya masyarakat bumiputera mampu melibatkan diri dalam kegiatan-kegiatan ekonomi moden. Walau bagaimanapun, matlamat untuk mewujudkan kelompok MPPB masih jauh dari sasaran. Justeru, strategi ini telah diteruskan dalam Dasar Pembangunan Negara (DPN) (1991-2000) dan juga Dasar Wawasan Negara (1991-2020). Menurut Laporan Rancangan Malaysia Ke -8, pegangan ekuiti oleh golongan bumiputera masih berada di bawah paras 30 % yang menjadi sasaran DEB.

Banyak persepsi negatif diluahkan mengenai usahawan Melayu. Usahawan Melayu sebenarnya menghadapi krisis reputasi dan imej. Antara lainnya ialah, usahawan Melayu dilihat mempunyai masalah sikap, tidak pandai mengurus perniagaan, tiada budaya perniagaan, terlalu bergantung kepada kerajaan dan tidak mampu bersaing. Selain itu, kelemahan usahawan bumiputera yang dapat dikesan adalah seperti kekurangan modal, kekurangan kemahiran pemasaran, kekurangan pengetahuan dan teknologi, kekurangan pekerja mahir, kekurangan kemahiran dan pengetahuan pengurusan dan ketidakmampuan untuk mendapatkan premis perniagaan yang sesuai (Zaidatol dan Habibah, 1997). Dapatan Humam dan rakan-rakan (1992), menunjukkan faktor yang sama juga telah menyebabkan kegagalan perniagaan iaitu pengurusan yang lemah, masalah pemasaran dan kewangan, faktor perundangan dan peraturan serta faktor peribadi dan keusahawanan usahawan itu sendiri. Sieh (1990), dalam kajiannya tentang profil usahawan Malaysia mendapati usahawan menghadapi masalah dalam bidang kewangan kerana mereka kurang pengetahuan. Kent (1990), menyarankan aspek pengurusan dan pemasaran adalah penting untuk kejayaan usahawan.

Sikap usahawan Melayu yang memilih bidang perniagaan hanya kerana orang lain berjaya mengusahakannya, tanpa mengetahui selok – belok perniagaan berkenaan, khususnya bengkel membaiki kereta. Sindrom ini ada kaitan dengan ”sindrom goreng pisang” yang sangat popular di kalangan orang Melayu, di mana bila ada orang berniaga goreng pisang, semua orang hendak berniaga goreng pisang (Nassrul Hakim, 2009). Menurut Nasrul Hakim lagi, keadaan ini ditambah lagi dengan sikap pengguna Melayu yang masih meragui kebolehan usahawan Melayu dalam bidang tertentu terutamanya bengkel kereta. Pengguna Melayu seolah-olah kurang yakin akan kemampuan mekanik Melayu berbanding bukan Melayu, walaupun biasanya mekanik bukan Melayu itu hanya seorang pelatih di dalam latihannya. Selain itu, alasan tidak melanggan bengkel Melayu ialah pelanggan Melayu boleh mendapat harga lebih murah di kedai bukan Melayu.

Oleh yang demikian, adalah menjadi harapan penyelidik untuk mengkaji amalan asas keusahawanan oleh mekanik bumiputera dalam memajukan perniagaannya. Diharapkan juga kajian ini akan menjadi suatu penjana kepada kajian yang lebih meluas di masa akan datang.

1.3 Pernyataan Masalah

Pelbagai usaha terus dijalankan bagi membantu golongan bumiputera untuk meningkatkan pembabitan dan penguasaan mereka dalam perniagaan. Menurut Yang Berhormat Dato’ Mukhriz Tun Mahathir, Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri (MITI) di dalam satu Simposium Usahawan Bumiputera PNB/MIDF 2009 Meneraju Kecemerlangan di Johor Bahru pada 26 April 2009 menyatakan bahawa, MITI pada masa ini sedang merangka Pelan Induk Pembangunan Bumiputera (PIPB) di dalam sektor pembuatan dan perkhidmatan yang merangkumi tempoh lima tahun iaitu dari 2009 hingga 2013. Objektif pelan induk ini adalah untuk meningkatkan penyertaan bumiputera di dalam sektor pembuatan dan perkhidmatan. Ianya akan mengenal pasti isu-isu yang dihadapi oleh usahawan bumiputera untuk maju di dalam kedua-dua sektor berkenaan dan merangka teras strategik bagi mengatasinya. Program ini juga diharap akan dapat

terus memberikan penekanan khusus kepada usaha menggalakkan pembangunan Masyarakat Perdagangan dan Perindustrian Bumiputera (MPPB).

Walau bagaimanapun, usaha ini akan menjadi sia-sia sekiranya usahawan Bumiputera itu sendiri tidak berusaha untuk merebut peluang yang ada dan mengatasi kelemahan yang wujud. Oleh kerana pengurusan perniagaan itu sendiri melibatkan empat fungsi pengurusan yang utama seperti pemasaran, kewangan, sumber manusia dan pengeluaran atau perkhidmatan, maka satu kajian yang menyeluruh perlu diadakan bagi mendapatkan gambaran sebenar. Menurut Sabri (2005), sesebuah perniagaan itu akan dapat bersaing dan berkembang ke tahap yang lebih membanggakan sekiranya semua fungsi pengurusan seperti yang dinyatakan dikendalikan dengan baik dan bersistematik.

Berdasarkan kepada isu utama tersebut, dalam kajian ini penyelidik menjalankan kajian mengenai amalan asas keusahawanan oleh mekanik bumiputera daerah Kulaijaya dan Pontian dalam memajukan perniagaannya. Fokus kajian ini adalah berdasarkan kepada sejauh manakah usaha yang dilakukan oleh mekanik bumiputera untuk meningkatkan ilmu dalam bidang mekanik, pengurusan kewangan yang sistematik, cara promosi dan pengiklanan yang dilakukan, usaha yang dilakukan dalam menyediakan tempat yang sesuai, dan layanan yang baik diberikan kepada pelanggan yang datang serta amalan asas keusahawanan yang dilakukan mengikut pengalaman menjalankan perniagaan yang berbeza-beza.

1.4 Objektif Kajian

Kajian ini dibuat adalah untuk mencapai objektif berikut :

- 1.4.1 Mengetahui sama ada mekanik bumiputera meningkatkan ilmu dalam bidang mekanik dalam memajukan perniagaannya.
- 1.4.2 Mengetahui sama ada mekanik bumiputera menguruskan kewangan dengan sistematik dalam memajukan perniagaannya.
- 1.4.3 Mengetahui sama ada mekanik bumiputera membuat promosi kepada pelanggan dalam memajukan perniagaannya.

- 1.4.4 Mengetahui sama ada mekanik bumiputera menyediakan tempat yang sesuai dalam memajukan perniagaannya.
- 1.4.5 Mengetahui sama ada mekanik bumiputera memberi layanan yang baik kepada pelanggan dalam memajukan perniagaannya.
- 1.4.6 Mengetahui amalan asas keusahawanan yang dilakukan oleh mekanik bumiputera dalam memajukan perniagaannya mengikut pengalaman berniaga.

1.5 Persoalan Kajian

Cetusan daripada pernyataan masalah di atas, maka penyelidik berminat untuk membuat kajian terhadap beberapa persoalan kajian berikut :

- 1.5.1 Adakah mekanik bumiputera meningkatkan ilmu dalam bidang mekanik dalam memajukan perniagaannya ?
- 1.5.2 Adakah mekanik bumiputera menguruskan kewangan dengan sistematik dalam memajukan perniagaannya ?
- 1.5.3 Adakah mekanik bumiputera membuat promosi kepada pelanggan dalam memajukan perniagaannya ?
- 1.5.4 Adakah mekanik bumiputera menyediakan tempat yang sesuai dalam memajukan perniagaannya ?
- 1.5.5 Adakah mekanik bumiputera memberi layanan yang baik kepada pelanggan dalam memajukan perniagaannya ?
- 1.5.6 Apakah amalan asas keusahawanan yang dilakukan oleh mekanik bumiputera dalam memajukan perniagaannya mengikut pengalaman berniaga ?

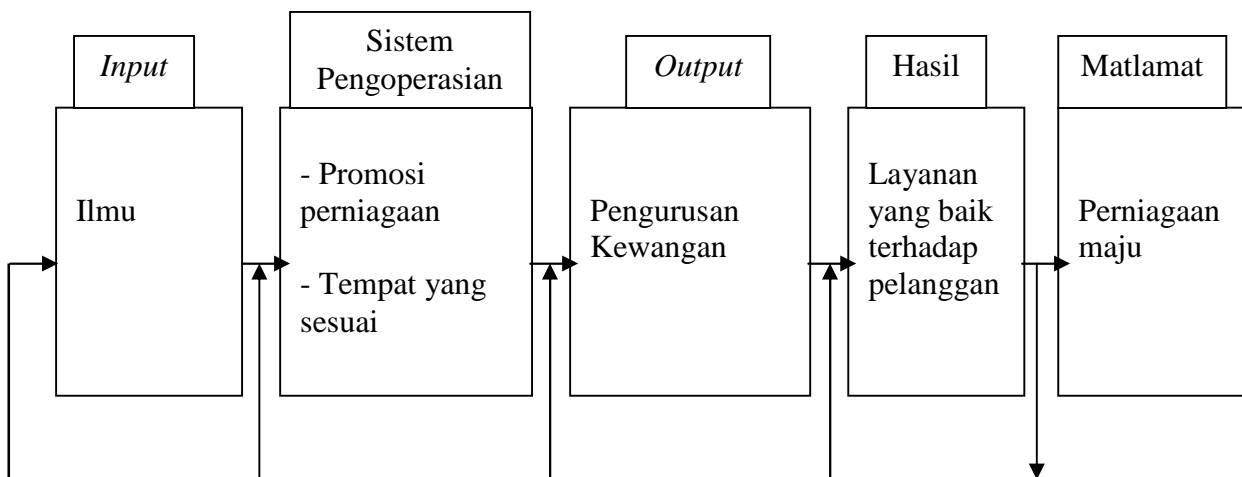
1.6 Kepentingan Kajian

Memandangkan tidak banyak kajian yang dijalankan bagi mengenalpasti usaha-usaha yang dilakukan oleh mekanik bumiputera dalam memajukan perniagaannya, maka kajian ini mempunyai beberapa kepentingan yang tersendiri seperti yang dinyatakan di bawah ini :

- 1.6.1 Penyelidik dapat mengetahui apakah usaha-usaha yang dilakukan selama ini oleh mekanik bumiputera dalam memajukan perniagaannya walaupun bengkel mereka terletak di dalam kawasan kampung-kampung dan felda-felda.
- 1.6.2 Mekanik bumiputera itu sendiri dapat mengetahui usaha atau kaedah yang berkemungkinan besar diperlukan untuk membantu memajukan perniagaannya.
- 1.6.3 Sebagai panduan kepada bakal usahawan terutamanya bagi pelajar-pelajar lepasan vokasional, institut-institut kemahiran atau pun pusat-pusat pengajian tinggi yang berminat untuk menceburkan diri dalam bidang perniagaan terutamanya dalam perniagaan bengkel servis dan membaiki kereta.
- 1.6.4 Dapat membantu para usahawan terutama sekali bagi mereka yang terlibat dalam perniagaan bengkel servis dan membaiki kereta untuk mengenalpasti kelemahan yang wujud dalam aspek pengurusan perniagaan.
- 1.6.5 Sebagai pemangkin kepada para usahawan bumiputera untuk meningkatkan lagi pengetahuan dan kemahiran mereka dalam aspek pengurusan perniagaan supaya perniagaan mereka dapat berkembang dan lebih berdaya saing.
- 1.6.6 Dapat menjadi sumber rujukan kepada agensi-agensi kerajaan yang terbabit seperti Kementerian Pembangunan Usahawan dan Koperasi, Majlis Amanah Rakyat (MARA), Dewan Perniagaan Melayu Malaysia dan sebagainya berkaitan dengan amalan pengurusan perniagaan di kalangan usahawan bumiputera.

1.7 Kerangka Teori Kajian

Terdapat model yang berkaitan dengan proses perniagaan yang ditakrifkan sebagai arus melintang bahan dan maklumat di dalam dan seluruh organisasi. Model ini menunjukkan perbezaan antara input, proses, keputusan dan keluaran. Di dalam model "*input-output*" ini memperlihatkan pekerja, bahan, peralatan dan modal bersama-sama dengan keperluan pelanggan yang memberikan "*input*" ke dalam sistem pemprosesan menyediakan "*output*" dan keputusan yang diinginkan oleh tujuan yang telah ditetapkan. Model ini diakui untuk cara sederhana bagi menunjukkan di mana kesesuaian dalam operasi dalaman syarikat.

Rajah 1.1 : Model Kerangka Input, Proses, Output, Hasil (Adaptasi dari Model Brown, 1996)

Berdasarkan model serta teori yang dinyatakan di atas, penyelidik cuba menghuraikan kajian ini berdasarkan kerangka teori yang telah diubahsuai mengikut kesesuaian matlamat kajian seperti dalam Rajah 1.1 di atas. Penyelidik ingin mengenalpasti amalan asas keusahawanan oleh mekanik bumiputera dalam memajukan perniagaannya. Ini kerana usaha yang baik dan dilakukan secara berterusan akan memberi manfaat kepada mekanik bumiputera itu sendiri. Penyelidik juga cuba melihat kesan dan kelebihan usaha yang dilakukan. Model ini terbahagi kepada empat fasa yang saling berkait antara satu sama lain bagi memastikan matlamat utama perniagaan akan tercapai iaitu kejayaan atau lebih tepat lagi perniagaan akan maju.

Di peringkat pengurusan perniagaan, penyelidik melihat amalan asas keusahawanan di kalangan mekanik bumiputera. Melalui kajian ini, pada fasa manakah yang menjadi amalan utama mekanik bumiputera dalam memajukan perniagaannya akan dapat dikesan. Fasa “*input*” tertumpu kepada ilmu sama ada dalam kemahiran membaiki kenderaan mahu pun ilmu dalam menguruskan perniagaan. Fasa kedua pula tertumpu kepada “sistem pengoperasian”, di mana pada peringkat ini promosi perniagaan dan penyediaan tempat yang sesuai akan dilihat oleh penyelidik. Seterusnya pada fasa “*output*” dan “hasil” memperlihatkan bagaimana dari sudut pengurusan kewangan serta layanan yang baik terhadap pelanggan dapat diamalkan oleh mekanik bumiputera luar bandar dalam memajukan perniagaannya. Namun demikian, bagi memastikan matlamat tercapai iaitu perniagaan akan menjadi maju, sekiranya terdapat di mana-mana salah satu dari empat fasa tersebut mempunyai permasalahan, maka mekanik bumiputera haruslah memperbaiki keadaan tersebut.

1.8 Batasan Kajian

Kajian ini dijalankan dengan tujuan untuk mengenal pasti amalan asas keusahawanan mekanik bumiputera luar bandar dalam memajukan perniagaan mereka dari sudut peningkatan ilmu dalam bidang mekanik, pengurusan kewangan yang sistematik, promosi kepada pelanggan, penyediaan tempat yang sesuai dan layanan terhadap pelanggan. Kajian ini hanya melibatkan responden yang merupakan mekanik bumiputera luar bandar yang mengusahakan serta memiliki bengkel kenderaan sendiri di sekitar daerah Kulaijaya dan di Benut, Pontian.

1.9 Definisi Istilah

1.9.1 Mekanik

Menurut Kamus Dewan Edisi Keempat (2007), mekanik bermaksud orang yang mahir memperbaiki atau menyenggara jentera atau mesin.

1.9.2 Kemahiran

Menurut Kamus Dewan Edisi Keempat (2007), kemahiran merupakan kecekapan atau kepandaian. Kemahiran boleh diterjemahkan sebagai kepakaran seseorang di dalam sesuatu bidang yang diceburi. Kemahiran mempunyai nilai yang sangat tinggi dan perlu dikuasai oleh setiap individu mengikut minat dan kesesuaian diri.

1.9.3 Keusahawanan

Menurut kamus dewan, perkataan keusahawanan ini berasal dari perkataan usaha. Dari segi konsep, ianya sebagai sebarang kerja atau usaha yang bercorak perniagaan. Menurut Stevenson (1993), keusahawanan ialah proses individu mencapai peluang yang dilihat. Menurut Timmons (1990) pula, tindakan yang kreatif, dari yang tidak bernilai kepada yang bernilai. Kesimpulan daripada pendapat Gibb (1987), Scanlan dan Flexmen (1980) dan Ray (1990), keusahawanan boleh dikenal pasti, dipelajari, dimiliki, diukur, dan dinilai (Widad, 2001).

Yep Putih (1985), mentafsirkan keusahawanan sebagai kualiti manusia yang bukan sahaja mendatangkan faedah kepada dirinya sendiri tetapi ia dapat membangunkan ekonomi dengan pesat serta memberi sumbangan kepada orang lain.

1.9.4 Bumiputera

Menurut Kamus Dewan Edisi Keempat (2007), bumiputera bermaksud anak negeri atau peribumi. Bumiputera yang terdapat di Semenanjung Malaysia adalah golongan masyarakat yang berbangsa Melayu khususnya.

Berdasarkan Perkara 160(2) Perlembagaan Persekutuan, Bumiputera di Semenanjung Malaysia ialah : "berketurunan Melayu, menganut agama Islam, bertutur dalam Bahasa Melayu, mengamalkan adat istiadat Melayu dan dilahirkan di Persekutuan atau Singapura sebelum merdeka."

Khoo Kay Kim (1991), mendefinisikan bumiputera sebagai anak peribumi. Masyarakat Melayu merujuk kepada rumpun bangsa yang khusus dalam masyarakat bumiputera dan diinterpretasikan oleh undang-undang sebagai rakyat di bawah pertuanan Kesultanan Melayu, bertutur dalam Bahasa Melayu dan mengamalkan adat resam masyarakat Melayu.

Syed Husin Ali (1982), pula merumuskan istilah bumiputera secara lebih meluas iaitu, yang bukan saja tinggal menetap di Semenanjung Malaysia tetapi juga termasuk mereka yang berada di sebahagian besar kawasan rantau Melayu yang terdiri daripada Semenanjung Tanah Melayu dan ribuan pulau yang pada hari ini membentuk negara Filipina dan Indonesia. Walaupun mereka terbahagi kepada banyak sub kumpulan dan banyak dialek bahasa, pakar linguistik dan budaya sering menganggap mereka tergolong dari satu bangsa yang dikenali sebagai Melayu atau Melayu-Indonesia. Sememangnya dunia Melayu meliputi satu kawasan yang besar dan bangsa Melayu merupakan satu kaum utama di dunia.

1.9.5 Perniagaan

Menurut Teo Kim Yong (1992), perniagaan ialah kegiatan melakukan perkhidmatan dengan tujuan mendapatkan keuntungan. Menurut Syed Sabiq (1971) pula, perniagaan adalah dianggap sebagai satu proses apabila perniagaan itu berfungsi melalui pertukaran harta dengan harta di atas persetujuan penjual dan pembeli

mengikut cara-cara yang diizinkan oleh syarak. Sementara itu, al-Shirbini (1996) pula meletakkan perniagaan sebagai pertukaran barang dengan wang yang bertujuan untuk mendapatkan keuntungan. Bagi penulis-penulis barat pula, perniagaan diterjemahkan sebagai aktiviti yang mengarahkan kepada keuntungan. Pride, Hughes dan Kapoor (1993), menyatakan perniagaan sebagai suatu usaha yang teratur oleh individu atau beberapa individu bagi mengeluarkan dan menjualkan barangan dan perkhidmatan yang boleh memuaskan keperluan masyarakat untuk tujuan keuntungan. Bagi Griffin dan Ebert (1991), perniagaan adalah organisasi yang berusaha untuk memperolehi keuntungan dengan menyediakan barangan dan juga perkhidmatan.

1.9.6 Pengurusan Kewangan

Perkara yang paling penting dalam pengurusan kewangan perniagaan adalah pembuatan keputusan perniagaan seperti pembelian, pelaburan, pembiayaan, penetapan harga dan perundingan perniagaan yang pastinya mempunyai implikasi kewangan. Di samping itu, dalam urusan harian, penyimpanan rekod amat penting bagi memastikan penyata dapat disediakan pada tempoh yang ditetapkan.

Menurut Teo Kim Yong (1992), pengurusan kewangan melibatkan dokumen yang digunakan dalam perniagaan sebagai keterangan atau bukti kepada urusan yang telah dijalankan.

Sesebuah firma perniagaan, tidak kira kecil mahupun besar dan dalam bagaimana keadaan sekali pun, boleh dianggap sebagai satu himpunan dana (James C. Van Horn, 1978). Dana ini diperolehi daripada pelbagai sumber seperti pelabur yang memegang saham syarikat, pemiutang yang meminjam wangnya dan dari perolehan masa lepas yang tertahan dalam perniagaan itu. Istilah pengurusan kewangan membawa erti bahawa aliran ini adalah diarahkan mengikut sesuatu rancangan tertentu dan bagaimana menguruskan aliran dana.

1.9.7 Promosi

Menurut Syahrul Effendy Ahmad Fuzy (2004), promosi atau pengiklanan adalah merupakan satu kaedah penyampaian maklumat tentang barangan atau perkhidmatan yang disediakan kepada orang ramai. Zafir Mohd Makhbul dan Fazilah Mohammad Hasun (2003), menjelaskan pula promosi ialah apa jua usaha dan teknik berkesan yang direka bentuk bagi menjual keluaran. Manakala pengiklanan ditakrifkan sebagai sebarang bentuk persembahan maklumat yang terkawal dan bukan secara peribadi, mengenai keluaran yang ditaja oleh organisasi tertentu bagi memberitahu dan menyakinkan sasaran pasaran.

1.9.8 Tempat Perniagaan

Menurut Syahrul Effendy Ahmad Fuzy (2004), tempat perniagaan ialah kawasan atau tempat sesuatu barang itu dijual. Tempat perniagaan perlulah menarik dan teratur supaya dapat menarik perhatian pelanggan.

1.9.9 Layanan Yang Baik

Menurut Ahmad Luqman dan Rohana Ali (2007), layanan pelanggan yang baik merujuk di mana peniaga mestilah bersopan-santun, menghormati pelanggan, serta cekap dalam pengiraan.

RUJUKAN

- Abdul Rahim Mohd Ghouse (1995). “Ke arah Melahirkan Budaya Usahawan”.
Seminar Kebangsaan Usahawan Siswazah Kali Ke-4; m.s. 2-6.
- Arnida *et al.* (2009). “Perniagaan, Keusahawanan dan Teknologi Rumah Tangga”.
Selangor : Meteor Doc. Sdn. Bhd.
- Azizi Haji Yahaya, Mohamad Najib Abdul Ghafar, Jamaluddin Ramli dan
Nadarajah A/L K. Rengasamy (2003). Faktor Yang Mempengaruhi Masalah
Disiplin Pelajar Sekolah dan Perhubungan Pembentukan Personaliti
Pelajar. Universiti Teknologi Malaysia.
- Azizi Yahaya *et al.* (2006). “Menguasai Penyelidikan Dalam Pendidikan”. Selangor :
PTS Publications & Distributors Sdn. Bhd.
- Azman Azif Mohamad dan Rosli Ibrahim (1995). “PKBS Kemahiran Hidup”.
Tahun 4, 5, 6 KBSR. Petaling Jaya : Sasbadi Sdn. Bhd.
- _____ (2007). “Kamus Dewan”. Edisi Keempat. Kuala Lumpur :
Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Barringer & Ireland (2006). “Entrepreneurship : Succesfully Launching New
Ventures”. Prentice Hall : New Jersey, pp 18-19.
- Barjoyai Bardai (2001). “Keusahawanan dan Perniagaan – Bahagian 1”. Kuala
Lumpur : Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Baumbach Clifford M. (1995). “Asas Pengurusan Perniagaan Kecil”. Kuala Lumpur
: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Carland, J. W., (1984). “ American Journal of Small Business and
Entrepreneurship”. London : Macmillan Education Ltd.

- Chiam Min Kiew, Ramlah bt. M. Daim dan Teo Kim Yong, P. (1992).
 ”Kemahiran Hidup Bersepadu KBSM”. Teras dan Pilihan ERT. Johor Bahru :
 Pelangi Sdn. Bhd.
- Hammal Umar (2005). “Kajian Tempatan Tahun 4, 5, 6”. Petaling Jaya : Sasbadi
 Sdn. Bhd.
- Hess, D. W. (1987). ”Relevance of small business courses to management needs”.
Journal of Small Business Management 25(1) : 26-34.
- Humam Hj. Muhamed, Ismail Hj. Abdul Wahab, Lan Too Kya, Mohamed Dahlan
 Ibrahim dan Rahmat Mohamed (1992). “Kegagalan perniagaan di Malaysia.
 Laporan Institut Penyelidikan”. Pusat Pembangunan Usahawan Malaysia,
 Institut Teknologi MARA.
- Joyce M. Hawkins (2002). ”Kamus Dwibahasa Oxford Fajar”. Edisi Ketiga. Shah
 Alam : Fajar Bakti Sdn. Bhd.
- Kementerian Pendidikan Malaysia (2000). ”Kemahiran Hidup Bersepadu Teras
 Tingkatan 1”. Pulau Pinang : Monosetia Sdn. Bhd.
- Ken. C. A. (1990). ”Integrating entrepreneurship in the secondary curriculum :
 Economics and other courses”. Dalam *Entrepreneurship Education*,
 disunting oleh C. A. Kent. Connecticut : Quorum Book.
- Khaairuddin Khalil (1996). ”Keusahawanan Sebagai Kerjaya”. Kuala Lumpur :
 Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Khalid bin Johari (2003). *Penyelidikan dalam Pendidikan : Konsep dan Prosedur*.
 Petaling Jaya : Prentice Hall.
- Khoo Kay Kim (1991). ”Malay Society : Transformation and Democratization”.
 Petaling Jaya : Pelanduk Publication.

- Krejcie, R. dan Morgan, D. (1970). "Determining Sample Size For Research Activities : Educational and Physiological Measurement". New Jersey : Prentice Hall.
- Malaysia (2004). "Laporan Kajian Separuh Penggal Rancangan Malaysia Kelapan. Kuala Lumpur : Percetakan Nasional Malaysia Berhad.
- Maznah Hamid (1997). " Motivasi Memburu Kejayaan". Kuala Lumpur : Maznah Motivational Centre.
- McLagan, Patricia (1989). "Models for HRD Practice". Washington, D.C. : MI Press.
- Md. Sharif Shamsudin (1996)."Panduan Usahawan Berjaya". Usahawan, November – Disember 1996. m.s. 43-46.
- Mohd Fauzi Hj. Yaacob (1989)." Peniaga dan Perniagaan Melayu". Kuala Lumpur : Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Mohamed Khaled Nordin (2009). Memantapkan Budaya Keusahawanan Di Kalangan Generasi Baru Melalui Sistem Pendidikan Nasional Dan Pengajian Agama. Gagasan dan Cabaran Merealisasikannya. Kertas Kerja dibentangkan di Kongres Ekonomi Islam Ketiga (KEI-3), 12-15 Januari 2009, Dewan Merdeka, PWTC, Kuala Lumpur.
- Mohamad Najib Abd. Ghafar (2003). Rekabentuk Tinjauan Kajian Soal Selidik Pendidikan. Skudai: Penerbit Universiti Teknologi Malaysia.
- Mohd. Najib Abdul Ghafar (2006). "Penyelidikan Pendidikan." Johor Bahru : Penerbit Universiti Teknologi Malaysia.
- Mohd Seth Mohd Yusof (1995). "Bimbingan Usahawan". Kuala Lumpur : Dewan Bahasa dan Pustaka.

- Nassrul Hakim Md. Jani (2009). "Melayu Perlu Buka Bidang Perniagaan Baru". Dimuat turun pada 01 Julai 2010, daripada <http://www.utusan.com.my/>
- Noraidah Hashim et al. (2009). "Konsep Kesediaan Keusahawanan Berdasarkan Kajian Kes Usahawan Industri Kecil dan Sederhana (IKS) di Malaysia". *Jurnal Pendidikan Malaysia* 34(1)(2009):187-203.
- Osman Md. Zain (1988). "Perniagaan Runcit". Kuala Lumpur : Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Perlembagaan Persekutuan Malaysia (2001). Kuala Lumpur : Percetakan Nasional Berhad.
- Phelan.P & Gaughran. W (2008). Embedding Entrepreneurial Activities In Education, Perspective From Product Design & Technology Programme. International Symposium for Engineering Education 2008, Dublin City University, Ireland. Ireland: University of Limerick .
- Richard L. Osborne (1995). "The Essence of Entrepreneurial Success". *Management Decision*, Vol. 37, No. 7, 4-9.
- Rosli Ibrahim (1997). "Kemahiran Hidup Tahun 6". Petaling Jaya : Sasbadi Sdn. Bhd.
- Rosli Ibrahim (2003). "Kemahiran Hidup Tahun 6". Petaling Jaya : Sasbadi Sdn. Bhd.
- Sabri Hj. Husin (2005). "Pengurusan Perniagaan". Jilid 1. Singapura : Thomson Learning.
- Sieh Lee Mei Ling (1990). "Malaysian Industrial and Entrepreneur Profile. *Malaysian Management Review* 25(2) : 3-10.

Suhaimi Mansor (1991). "Jalan Pintas Keusahawanan". Kuala Lumpur : Percetakan Watan Sdn. Bhd.

Suzanne Bergins-Seers (2007). "A Conceptual Model of Performance For Small Motels : Development and Empirical Testing". Tesis PH.D., University Victoria, Melbourne, Australia.

Syahrull Effendy Ahmad Fuzy (2004). "Kemahiran Hidup Tahun 6". Petaling Jaya : Pan Earth Sdn. Bhd.

Syed Husin Ali (1982). "Alternative Development Strategies for Malaysia : A Comment. In Development In The Eighties : With Emphasis On Malaysia". Jurnal Ekonomi Malaysia 3 & 4 : 298 -306.

Widad Othman (1995). "Entrepreneurship and vocational education identifying the classroom practice of vocational education teachers towards integrating selected areas of entrepreneurship education perceived as important by entrepreneurs".Tesis Ph.D., Universiti Teknologi Malaysia.

Widad Othman (2001). "Perdagangan dan Keusahawanan". Nota Kuliah, Universiti Teknologi Malaysia. Tidak Diterbitkan.

Yaakob Ibrahim & Shaari A. Hamid (1995)."Memulakan Perniagaan". Kuala Lumpur : Institut Pengurusan Malaysia.

Yep Putih (1985). "Keusahawanan". Kuala Lumpur : Dewan Bahasa dan Pustaka.

Zafir Mohd Makhbul & Fazilah Mohamad Hasun (2003). "Menjadi Usahawan". Bentong : PTS Publications & Distributors Sdn. Bhd.

Zaharuddin Yahya (1995). "Memilih Perniagaan". Kota Bharu : Al-Kalifah Enterprise.

Zaidatul Akmaliah Lope Pihie & Habibah Elias (2004). "Keupayaan Usahawan Bumiputera Melaksanakan Kemahiran Keusahawanan : Satu Kajian Kes". *Pertanika J. Soc. Sci. & Hum.* Vol. 12 No. 1 2004.

Zaidatul Akmaliah Lope Pihie, Mohd Majid Konting, Ab. Rahim Bakar dan A. Genevieve (1998). "Dasar dan Strategi Program Peningkatan Keberkesanan Pendidikan Keusahawanan Untuk Abad Ke-21". Kertas Kerja yang dibentangkan di Seminar Pendidikan Keusahawanan : Pendidikan Keusahawanan Abad Ke-21. Selangor : UPM, Serdang.

Zaidatul Akmaliah Lope Pihie dan Habibah (1997). "Keusahawanan dan Motivasi Diri". Serdang : Penerbit Universiti Putra Malaysia.

Zaidatun Tasir & Mohd Salleh Abu (2003). "Analisis Data Berkomputer SPSS 11.5 For Windows". Kuala Lumpur : Venton Publishing.

Zainab Abd. Kadir (2002). "Kemahiran Hidup Tahun 4". Petaling Jaya : Pearson Education Malaysia Sdn. Bhd.